

O uporabi Slovenske vojske pri izvajanju nalog zaščite, reševanja in pomoči v miru odloča vlada, v nujnih primerih pa minister, pristojen za obrambo, ali načelnik Generalštaba na predlog poveljnika Civilne zaščite Republike Slovenije. Slovenska vojska se vključi v zaščito, reševanje in pomoč po predpisanem postopku. V vojnem stanju odloča o sodelovanju Slovenske vojske pri nalogah zaščite, reševanja in pomoči poveljnik brigade, njej enake ali višje enote. Slovenska vojska se za zaščito, reševanje in pomoč uporabi le, če z drugimi silami in sredstvi ni mogoče uspešno izvajati zaščite, reševanja in pomoči oziroma, če ni zadržana pri opravljanju obrambnih nalog.

Policija in Slovenska vojska sodelujeta pri izvajanju nalog zaščite, reševanja in pomoči v skladu s predpisi ter usmeritvami pristojnega poveljnika Civilne zaščite oziroma vodje intervencije. Delovanje policije in posameznih enot Slovenske vojske vodijo njihovi vodje oziroma poveljniki.

Sile za zaščito, reševanje in pomoč uživajo med opravljanjem nalog v vojnem stanju zaščito na podlagi dopolnilnega protokola (Protokol I) k ženevski konvenciji o zaščiti žrtev mednarodnih oboroženih spopadov ter ne smejo izvajati bojnih nalog.

7. IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE

Pri izobraževanju v osnovni šoli se posredujejo temeljna teoretična in praktična znanja o naravnih in drugih nesrečah ter o zaščiti pred njimi. Pri poklicnem, srednjem in visokošolskem izobraževanju se posredujejo vsebine o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami glede na usmeritev posameznega izobraževalnega programa.

Usposabljanje prebivalcev za osebno in vzajemno zaščito ter za izvajanje predpisanih zaščitnih ukrepov organizirajo lokalne skupnosti in država glede na vamostna tveganja ter načrte zaščite in reševanja kot neobvezne oblike usposabljanja. Poudarek je potrebno dajati širjenju znanj za začetno ukrepanje ob nesrečah ter osebno in vzajemno zaščito.

Izobraževanje strokovnih kadrov s področja zaščite, reševanja in pomoči se izvaja v okviru rednega izobraževalnega sistema ter z različnimi oblikami funkcionalnega izobraževanja. Po posebnem izobraževalnem programu se izvaja le poklicno izobraževanje gasilcev.

Usposabljanje pripadnikov sil za zaščito, reševanje in pomoč se izvaja po programih, ki jih predpiše minister, pristojen za varstvo pred naravnimi in drugim nesrečami. Usposabljanje pripadnikov sil za zaščito, reševanje in pomoč organizirajo ustanovitelji posameznih enot, služb in drugih operativnih sestav, izvajajo pa ga izobraževalni center za zaščito in reševanje Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje, pooblašcene izobraževalne organizacije ter društva in druge nevladne organizacije.

Vsebine o normativni ureditvi sistema nacionalne varnosti, varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, doktrini zaščite, reševanja in pomoči, opazovanju, obveščanju in alarmiranju, telekomunikacijah na področju zaščite in reševanja, načrtih zaščite in reševanja ter o upravljanju in vodenju sistema zaščite in reševanja, so obvezne sestavine vseh programov izobraževanja in usposabljanja sil za zaščito, reševanje in pomoč.

Usposabljanje pripadnikov sil za zaščito, reševanje in pomoč obsega uvajalno, temeljno in dopolnilno usposabljanje ter vaje. Za vse programe izobraževanja in usposabljanja se določijo standardi znanja. Po temeljnem usposabljanju se praviloma opravi preizkus znanja. Preizkusi znanja se opravijo tudi po izvedenih programih dopolnilnega usposabljanja. Udeleženci prejmejo po končanem usposabljanju pisna dokazila o usposobljenosti za izvajanje določenih nalog zaščite, reševanja in pomoči. Udeleženci posameznih oblik usposabljanja so posamezni pripadniki, enote in druge sestave. Uvajalnega in temeljnega usposabljanja se praviloma udeležijo posamezni pripadniki sil za zaščito, reševanje in pomoč, dopolnilnih oblik usposabljanja in vaj pa celotne enote in druge operativne sestave ter njihova vodstva.

Z vajami se preverja usposobljenost in pripravljenost sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v celoti ali v posameznih delih in sestavinah. Z vajami se preverja tudi v načrtih razdelana zamisel zaščite in reševanja. Vaje so lahko lokalnega ali državnega pomena, individualne, štabne, poveljniške, terenske ali skupne zaščitne oziroma obrambno zaščitne vaje. Za vsako vajo mora biti izdelan ustrezen elaborat. Vaje za preverjanje pripravljenosti za nesreče z nevarnimi snovmi se izvajajo praviloma vsake tri leta, za primer jedrske nesreče na pet in za druge vrste večjih nesreč od pet do deset let.

8. NAČRTI ZAŠČITE IN REŠEVANJA

Načrt zaščite in reševanja je zamisel oziroma scenarij ukrepanja ob naravni ali drugi nesreči. Z njim se določijo vsebina in postopki pri izvajanju nalog zaščite, reševanja in pomoči, njihovi izvajalci ter predvidi uporaba človeških in materialnih virov. Načrt zaščite in reševanja vsebuje tudi določena pooblastila za izvajanje zaščitnih ukrepov ter zbirke podatkov, ki so potrebni pri njihovem izvajanju.

Načrte zaščite in reševanja izdelajo pristojni državni organi, lokalne skupnosti ter gospodarske družbe, zavodi ali druge organizacije. Državne načrte (za velike nesreče oziroma tiste, ki lahko prizadenejo velik del države) izdelava Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje v sodelovanju z drugimi ministrstvi in državnimi organi. Sprejme jih vlada. Uprava je tudi skrbnik državnih načrtov zaščite in reševanja.

Sestavni del državnih načrtov zaščite in reševanja so tudi načrti dejavnosti, ki jih izdelajo posamezna ministrstva z namenom, da bi ob naravni ali drugi nesreči ter v

drugih spremenjenih razmerah zagotovila nemoteno izvajanje dejavnosti iz njihove pristojnosti. Za vsebino načrtov dejavnosti so odgovorni pristojni ministri.

Državni načrti zaščite in reševanja se razdelajo na ravni regij. Za določene vrste nesreč, ki ogrožajo le določeno regijo, se načrti izdelajo le za ogroženo regijo.

Načrte zaščite in reševanja lahko izdelajo tudi pokrajine.

Lokalne skupnosti izdelajo načrte zaščite in reševanja za primer vseh večjih nesreč, ki se lahko zgodijo na njihovem območju. Sestavni del njihovih načrtov so tudi načrti posameznih dejavnosti. Načrti lokalnih skupnosti morajo biti usklajeni z državnimi načrti, če so izdelani za isto vrsto nesreče. Načrte zaščite in reševanja lokalne skupnosti sprejme župan. Skrbnik občinskih načrtov zaščite in reševanja je predstojnik občinske uprave ali druga oseba, ki jo določi župan.

Načrte zaščite in reševanja morajo izdelati tudi gospodarske družbe, zavodi ali druge organizacije, ki opravljajo nevarno dejavnost ali kako drugače ogrožajo okolje v katerem poslujejo. V skladu z občinskimi načrti zaščite in reševanja morajo izdelati svoje načrte za izvajanje določenih zaščitnih ukrepov tudi zavodi in druge organizacije na področju vzgoje in izobraževanja, otroškega, invalidskega in socialnega varstva, nege starejših občanov, zdravstva in kulturne dejavnosti.

Načrti zaščite in reševanja se izdelajo na podlagi ocen ogroženosti ter analiz pogojev in možnosti izvajanja zaščite, reševanja in pomoči ob posamezni nesreči, s katerimi se ocenijo tudi obstoječi človeški in materialni viri ter možnosti njihove uporabe.

Ob izdelavi načrtov je treba določiti temeljne načrte zaščite in reševanja na določenem območju ali ukrepanja ob določeni nesreči ter načrte, s katerimi se podpira izvajanje temeljnih načrtov. Razmerje med načrti se določi glede na naravo nevarnosti, ogroženost, razpoložljive vire (ocene potreb in možnosti), stanje pripravljenosti in drugo. Načrti lokalnih skupnosti so v večini primerov temeljni načrti zaščite in reševanja.

9. SISTEM OPAZOVANJA, OBVEŠČANJA IN ALARMIRANJA

Sistem opazovanja, obveščanja in alarmiranja sestavljajo informacijski in telekomunikacijski sistem, centri za obveščanje in javno alarmiranje.

Informacijski sistem obsega opazovanje nevarnosti in izrednih pojavov ter zbiranje, obdelavo, posredovanje in uporabo podatkov pomembnih za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami. Opazovanje nevarnosti se izvaja preko opazovalnic ali opazovalnih omrežij, s pridobivanjem podatkov od organiziranih in naključnih poročevalcev ter z mednarodno izmenjavo podatkov. Podatke zbirajo, obdelujejo, hranijo in posredujejo regijski in državni center za obveščanje. Zbirajo se zlasti podatki o meteoroloških, hidroloških, seizmoloških, radioloških, ekoloških, zdravstvenih in drugih razmerah, dogodkih v prometu, motnjah v infrastrukturnih

sistemih, nevarnostih in nesrečah, izvajanju zaščite, reševanja in pomoči, nastali škodi in silah ter sredstvih za zaščito, reševanje in pomoč. Podatki trajnejše vrednosti se uredijo v trajne zbirke podatkov. Prostorsko opredeljeni podatki se uredijo in posredujejo v okviru geografskega informacijskega sistema.

Pri neposrednem vodenju akcij zaščite, reševanja in pomoči se uporablja telekomunikacijski sistem zaščite in reševanja, ki mora biti avtonomen, funkcionalno zaokrožen in razvit tako, da pokriva celotno območje države. Sistem mora delovati neprekinjeno. Praviloma ga sestavljata sistem radijskih zvez zaščite in reševanja ter sistem osebnega pozivanja. Uporaba namenskega sistema zvez je obvezna pri vodenju intervencij ter drugih zaščitnih in reševalnih akcij. Komunikacijska središča sistema so v centrih za obveščanje preko katerih se zagotavlja povezovanje uporabnikov v javne in zasebne funkcionalne telekomunikacijske sisteme ter na ta način usklajeno delovanje vseh izvajalcev zaščite, reševanja in pomoči.

Pri prenosu podatkov in komuniciranju na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami se načeloma uporablja tudi druga razpoložljiva telekomunikacijska in informacijska infrastruktura, ki temelji na različnih medsebojno povezanih omrežjih. Prenos podatkov in komuniciranje med organi vodenja, reševalnimi službami ter drugimi izvajalci zaščite, reševanja in pomoči zato poteka tudi po:

- varni elektronski pošti, ki se uporablja za prenos določenih podatkov med organizacijskimi enotami ministrstva, pristojnega za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- intranetu zaščite, reševanja in pomoči za prenos podatkov in komuniciranje med organi vodenja na lokalni, regionalni in državni ravni in drugimi izvajalci nalog zaščite, reševanja in pomoči, ki delujejo v tem sistemu;
- omrežju, ki se uporablja za prenos podatkov in komuniciranje med partnerskimi državami in Evroatlantskem centrom za usklajevanje človekoljubne pomoči (PIMS) pri zvezi NATO ter morebitnih drugih mednarodnih namenskih omrežjih;
- internetu za pridobivanje, poizvedovanje in izmenjavo podatkov ter komuniciranje z ustanovami izven sistema zaščite in reševanja na lokalni, regionalni, državni in mednarodni ravni.

Centri za obveščanje se na regijski in državni ravni organizirajo zlasti za opravljanje operativno – komunikacijskih nalog opazovanja, obveščanja in alarmiranja. Opravljajo zbiranje, obdelavo in posredovanje podatkov uporabnikom, dispečersko službo za gasilsko in druge reševalne službe, odzivanje na klice v sili, usklajevanje reševalnih dejavnosti ob manj zahtevnih nesrečah, posredovanje pri zagotavljanju logistične podpore ob zaščitnih in reševalnih akcijah, posredovanje pri razglašanju nevarnosti, neposredno obveščanje javnosti, javno alarmiranje ter mednarodno izmenjavo podatkov.

Klic v sili na številko 112 je oblika komuniciranja s prebivalci, ki so se zaradi različnih vzrokov znašli v stiski in potrebujejo pomoč gasilcev, nujno medicinsko ali

veterinarsko pomoč ali pomoč drugih reševalnih služb. Ta številka se uporablja tudi za obveščanje o nevarnostih, nesrečah in drugih dogodkih, ki so pomembni za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Sistem javnega alarmiranja s katerim se prebivalce opozarja na nevarnosti naravnih in drugih nesreč, se uporablja v nujnih primerih, če prebivalcev ni mogoče opozoriti na drug način oziroma z drugimi sredstvi obveščanja. Pri javnem alarmiranju se uporabljata dva osnovna alarmna znaka in sicer znak za opozorilo oziroma svarilo za nevarnost in znak za preplah oziroma neposredno nevarnost. Izjemoma se lahko za javno alarmiranje na posameznih območjih zaradi posebnih nevarnosti, določi tudi poseben alarmni znak. Alarmni znaki se izjemoma uporabljajo za pozivanje moštev na intervencijo, predvsem na redko poseljenih območjih.

Pristojni regijski center za obveščanje mora ob vsaki uporabi alarmnega znaka preko radia in televizije ter drugih sredstev, obvestiti javnost o njegovem pomenu, hkrati pa ji posredovati tudi napotke za ravnanje.

10. OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA

Ob nesreči je vsakdo dolžan izvajati osebno in vzajemno zaščito, ki obsegata ukrepe za preprečevanje in ublažitev tveganj oziroma posledic nesreče za zdravje in življenje ter imetje. V ta namen se mora posameznik usposobiti za uporabo osebnih zaščitnih sredstev ter sredstev za enostavno skupinsko zaščito. Obvladal naj bi osnove prve pomoči, gašenje začetnih in manjših požarov, enostavnejše oblike reševanja iz ruševin in ogroženih objektov ter reševanje iz vode. Vsakdo naj bi si priskrbel tudi najnujnejša osebna zaščitna sredstva in potrebščine za osebno in vzajemno zaščito.

Za organiziranje, razvijanje in usmerjanje osebne in vzajemne zaščite v bivalnih in drugih okoljih skrbi zlasti lokalna skupnost. Pri širitvi znanj za osebno in vzajemno zaščito lokalne skupnosti, pa tudi država, poudarek dajejo pripravljenosti za nesreče, ki so najpogostejše oziroma tistim, ki še posebej ogrožajo lokalno skupnost. Lokalna skupnost lahko ob nesreči organizira tudi posebno službo za odzivanje na klice občanov v sili, ki jo praviloma opravljajo prostovoljci – psihologi, sociologi, socialni delavci, zdravstveni delavci ter drugi ustrezni strokovnjaki.

11. UPRAVLJANJE IN VODENJE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

Upravljanje, vodenje in izvajanje so temeljne organizacijske funkcije po katerih se načrtuje organiziranje in izvajanje zaščite, reševanja in pomoči. Praktično izvajanje poteka na politični, politično – izvršilni, upravni in tehnični ravni. Upravljanje in vodenje zaščite, reševanja in pomoči sta dela logistično in tehnično enotnega procesa.

Upravljanje zajema najrazličnejše dejavnosti, med katere spadajo zlasti načrtovanje, organiziranje, vodenje del ter nadzorovanje, s čemer se zagotavlja vzpostavljanje in delovanje varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami kot enotnega sistema. Pri upravljanju sistema delujejo vsak na svoji ravni in v skladu s svojimi pristojnostmi, državni zbor in vlada, občinski sveti in župani ter poslovodni organi gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij. Država in lokalne skupnosti morajo zagotoviti, da so osnovne normativne, organizacijske in druge temeljne rešitve na državni in lokalni ravni usklajene. Z vodenjem pa se zagotavlja zlasti pravočasno, usklajeno in učinkovito delovanje sil za zaščito, reševanje in pomoč ob nesreči.

Poveljniki in štabi Civilne zaščite, vodje intervencij ter vodje reševalnih enot in sestav, operativno – strokovno vodijo akcije za zaščito, reševanje in pomoč. Operativno – strokovno vodenje temelji na načelu obveznega izvajanja odločitev in enostarešinstva. Poveljnik je linijski vodja, člani štaba pa so funkcionalni specialisti, ki pokrivajo posamezna strokovna področja ali usklajujejo delo posameznih enot, služb ali drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč. Člani štaba opravljajo vlogo svetovalcev in niso vodilne osebe, svoje strokovne predloge dajejo poveljniku kot linijskemu vodji, in mu tudi neposredno odgovarjajo za svoje delo.

Naloge poveljnika Civilne zaščite so določene z zakonom. Poveljnik Civilne zaščite je za svoje delo neposredno odgovoren organu, ki ga je imenoval. Za izvajanje zaščitnih in drugih ukrepov ter nalog ob naravni ali drugi nesreči, je poveljnik Civilne zaščite neposredno odgovoren tudi nadrejenemu poveljniku Civilne zaščite. Poveljniki praviloma določijo za neposredno vodenje zaščite, reševanja in pomoči, vodje intervencij. Poveljniki Civilne zaščite so odgovorni, da se pri izvajanju zaščite, reševanja in pomoči v vojni spoštuje mednarodno humanitarno pravo.

Poveljniki Civilne zaščite oziroma vodje intervencij, zlasti če poveljniki Civilne zaščite niso aktivirani, pri vodenju zaščite, reševanja in pomoči, upoštevajo naslednja temeljna načela:

- čimprej je potrebno oceniti obseg prizadetega območja, posledic in ugotoviti ključne probleme ter prednosti za izvajanje zaščite, reševanja in pomoči;
- določiti je treba splošne usmeritve za izvajanje zaščite, reševanja in pomoči, pri čemer ima prednost zaščita ljudi pred vsemi drugimi ukrepi. Pri tem je treba upoštevati odločitve nadrejenega in jih ni dovoljeno spreminjati, z odločitvami pa je potrebno seznaniti podrejene. Pomembnejše odločitve, odredbe ali ukazi se podrejenim ali izvajalcem posredujejo praviloma pisno;
- določiti je treba način izvajanja najtežjih ali ključnih nalog zaščite, reševanja in pomoči ter uporabiti samo tolikšne sile, ki se jih lahko racionalno in učinkovito uporabi, obenem pa se ohranja njihova sposobnost za dolgotrajnejše delovanje;
- v zaščito, reševanje in pomoč je treba čimprej vključiti tudi tiste, ki jih je nesreča prizadela, pri čemer se upošteva njihove realne zmožnosti;

- temeljnih odločitev o zaščiti, reševanju in pomoči se med izvajanjem praviloma ne spreminja razen, če se spremenijo objektivne razmere na prizadetem območju;
- o poteku izvajanja zaščite, reševanja in pomoči je potrebno sproti obveščati nadrejenega tudi, če pri delovanju ne prihaja do težav ali problemov;
- pri izvajanju zaščite, reševanja in pomoči je potrebno sproti ocenjevati razmere in stanje na prizadetem območju in v naprej predvideti možna ali verjetna poslabšanja razmer in se nanje celovito pripraviti;
- od trenutka, ko se zgodi nesreča, je potrebno sprotno, načrtno, objektivno v potrebnem obsegu informirati prizadete in javnost o izvajanju zaščite, reševanja in pomoči. Informacije lahko posredujejo samo pooblašcene osebe;
- o delu poveljnika in štaba oziroma vodij intervencije se vodi predpisana in potrebna dokumentacija.

Poveljniki Civilne zaščite in vodje intervencij imajo posebna pooblastila. Imajo pravico in dolžnost, da med vodenjem akcij zaščite, reševanja in pomoči nepooblaščenim osebam prepovejo dostop na kraj nesreče in preusmerijo promet mimo tega kraja. Lahko odredijo umik ljudi, živali in premoženja iz ogroženih objektov in z ogroženih območij ter prepovejo vstop v stanovanja. Lahko odločijo o uporabi določenih sredstev zvez oziroma njihovi vzpostavitvi, odstranitvi ovir, ki onemogočajo uspešno intervencijo ter uporabi tujega prevoznega sredstva za zaščito, reševanje in pomoč. Lahko odredijo obvezno sodelovanje državljanov pri reševanju v skladu z njihovimi sposobnostmi in sredstvi, ki so primerna za reševanje, uporabo tujega zemljišča za izvajanje zaščite, reševanja in pomoči, porušitev objektov, posek drevja in drugo. Poveljnik ali vodja intervencije lahko navedena pooblastila uporabi le, če ne more drugače zavarovati ljudi, živali in premoženja ter zagotoviti nujnega izvajanja zaščite, reševanja in pomoči. Odrejeni ukrepi morajo biti sorazmerni z nastalo ogroženostjo oziroma posledicami nesreče in se izvajajo le toliko časa, kolikor je to nujno potrebno.

Poveljnik Civilne zaščite občine ali poveljnik Civilne zaščite regije lahko, po presoji potreb in možnosti, zahteva pomoč v silah in sredstvih od širše skupnosti ter tudi pomoč policije in Slovenske vojske.

Poveljniki in štabi Civilne zaščite praviloma delujejo na svojem sedežu v vseh razmerah. Zato si morajo zagotoviti ustrezne pogoje za svoje delo (primerna lokacija, objekti, prostor, oprema). Objekt mora biti dostopen, delovni prostori morajo omogočati neodvisno in kontinuirano delo štaba ter nepretrgano delo članov in drugih strokovnjakov. Za delo morajo zagotoviti ustrezno telekomunikacijsko, informacijsko in drugo logistično podporo.

Vodje intervencij ter vodje posameznih reševalnih enot in služb izvajajo linijsko zvrst vodenja, ki temelji na neposredni tehnični delitvi dela. Zahtevnejše delovne naloge se delijo na delne, preprostejše naloge in se prenašajo na posamezne izvajalce. Za to zvrst vodenja je značilno, da ima vsak podrejeni samo enega nadrejenega, ki mu v celoti odgovarja za izvedbo naloge, za katero je zadolžen. Glede odgovornosti velja, v mejah njihove pristojnosti, smiselno vse tisto, kar velja za poveljnike Civilne zaščite. Vodje posamičnih intervencij lahko po svoji presoji zahtevajo pomoč v dodatnih silah in sredstvih za zaščito, reševanje in pomoč od nadrejenega poveljnika Civilne zaščite oziroma od pristojnega regijskega centra za obveščanje, ki pomoč zagotovi po predpisanem postopku.

Poverjeniki Civilne zaščite usmerjajo, spodbujajo ali organizirajo izvajanje osebne in vzajemne zaščite ter izvajanje splošnih nalog zaščite, reševanja in pomoči v delovnem in bivalnem okolju. Poverjeniki zagotavljajo po potrebi tudi pomoč vodjem reševalnih enot ali sestav.

12. KOMUNICIRANJE Z JAVNOSTJO

Komuniciranje z javnostjo je ena ključnih sestavin obvladovanja spremenjenih družbenih, gospodarskih, socialnih, varnostnih in drugih razmer ob naravnih in drugih nesrečah. Spremenjene razmere zahtevajo prilagojeno komuniciranje, tako med organi upravljanja in vodenja ter drugimi izvajalci zaščite, reševanja in pomoči, kot s strokovnimi in drugimi javnostmi. Javnost mora biti o nesreči, njenih posledicah in ukrepanju obveščena hitro in objektivno. Organizirani odnosi z javnostmi morajo temeljiti na zaupanju in verodostojnosti. Zato so organi, ki upravljajo in vodijo sistem zaščite, reševanja in pomoči, njegovi posamezni izvajalci, še posebej pa službe za odnose z javnostmi ter informacijski centri dolžni skrbeti, da se takšno zaupanje ohrani tudi ob nesrečah.

Med nesrečo morajo navedeni organi in službe zagotoviti dejansko in vsestransko preiščeno informiranje o stanju, posledicah nesreče in ukrepanju. V vojnih razmerah se mora informativna dejavnost izvajati v tesni povezavi in usklajeno z izvajanjem psihološke obrambe.

Osebne stike s prizadetimi prebivalci imajo zlasti člani humanitarnih organizacij, pripadniki in člani reševalnih služb ter predstavniki organov, ki vodijo zaščito, reševanje in pomoč. Ohranjajo jih s pogovori in na druge primerne načine. Humanitarne organizacije sestavljajo pomemben del socialne mreže, v kateri ljudje iščejo oporo in pomoč. Humanitarne organizacije v skladu z svojim poslanstvom organizirajo in izvajajo zaščito, reševanje in pomoč, hkrati pa njihovi člani lahko odločilno vplivajo na vedenje ljudi. K temu lahko prispevajo tudi predstavniki verskih skupnosti.

Komuniciranje z mediji zajema predvsem javno objavljanje sporočil za javnost o razmerah, posledicah, ukrepanju in ravnanju ob nesreči, ki jih dajejo lokalne in državne oblasti ter drugi organi, ki vodijo zaščito, reševanje in pomoč. Mediji lahko

bistveno pripomorejo k ublažitvi posledic nesreč. Njihova vloga je ob nesreči še posebej izpostavljena glede na njihov vpliv na družbena dogajanja, zato je z zakonom posebej urejena. V takih primerih so mediji, na zahtevo pristojnega državnega organa ali organa lokalne skupnosti dolžni brez odlašanja in brezplačno objaviti sporočila, katerih objava je nujna. Državni organi, organi lokalnih skupnosti, javna podjetja, javni zavodi, osebe, ki opravljajo javne funkcije ter druge pooblašcene osebe, so odgovorne za resničnost in točnost informacij, ki jih posredujejo javnosti.

Ob manjših nesrečah posreduje javnosti prva sporočila vodja intervencije, ob večjih nesrečah pa pristojni poveljnik Civilne zaščite ali pooblašcana služba. Pri odpravljanju posledic nesreče se za komuniciranje z javnostmi praviloma zadoži pristojna služba za odnose z javnostmi, ob veliki nesreči pa se aktivirajo tudi informacijski centri.

13. MATERIALNI VIRI ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

Glavni materialni viri zaščite, reševanja in pomoči so razpoložljiva sredstva za zaščito, reševanje in pomoč, namenske zaloge materialnih sredstev za zaščito, reševanje in pomoč, ki jih oblikujejo država in lokalne skupnosti, državne blagovne rezerve ter sredstva humanitarne pomoči.

Zaščitna in reševalna oprema, namenjena silam za zaščito, reševanje in pomoč, se zagotavlja na podlagi predpisanih meril za organiziranje, opremljanje in usposabljanje sil za zaščito, reševanje in pomoč. Biti mora atestirana in ustrezati mora uveljavljenim standardom. Vozila, delovni stroji, naprave in druga sredstva, ki jih pri svojem delu uporabljajo sile za zaščito, reševanje in pomoč v večjem številu, morajo biti praviloma tipizirana.

Namenski objekti in naprave so zaklonišča in drugi zaščitni objekti, skladišča za shranjevanje in vzdrževanje zaščitnih sredstev, reševalne opreme in sredstev humanitarne pomoči. To so tudi objekti za telekomunikacije in informacijske naprave ter sredstva, za usposabljanje, sredstva za opazovanje nevarnosti ter druga sredstva, ki jih za opravljanje nalog zaščite, reševanja in pomoči zagotavljajo gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije, lokalne skupnosti in država.

Namenske zaloge materialnih sredstev za zaščito, reševanje in pomoč oblikujejo država in lokalne skupnosti glede na ogroženost, zagotavljajo pa jih tudi posamezne gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije. Namenske zaloge obsegajo predvsem zaščitno in reševalno opremo, ki se ob nesrečah množično uporablja, zaloge rezervnih delov za vozila ter delovne stroje in druga sredstva. V zalogah se zagotavlja tudi naprave za proizvodnjo električne energije, naprave za hranjenje in prečiščevanje vode, sredstva za začasno nastanitev in oskrbo ljudi, strateške zaloge gasilnih sredstev ter sredstev za zaščito pred poplavami in drugimi nesrečami. Državne namenske zaloge se razporejajo tudi po regijah glede na ogroženost.

Državne blagovne rezerve so namenjene predvsem za posredovanje ob večjih motnjah v preskrbi, zagotavljanju osnovne preskrbe ob velikih naravnih in drugih nesrečah ter v vojnem stanju. Za osnovno preskrbo se šteje zlasti preskrba z osnovnimi živili in neživilskimi proizvodi.

Sredstva humanitarne pomoči, ki jih zagotavljajo država in lokalne skupnosti, razporejajo in razdeljujejo organizacije Rdečega križa Slovenije in pristojne službe socialnega varstva po socialnih merilih. O uporabi teh sredstev odloča vlada, v nujnih primerih pa poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije ter župani na predlog pristojnih poveljnikov Civilne zaščite.

O uporabi namenskih zalog materialnih sredstev za zaščito, reševanje in pomoč odločajo pristojni poveljniki Civilne zaščite. O uporabi državnih blagovnih rezerv za zaščito, reševanje in pomoč odloča vlada na predlog ministrstva, pristojnega za preskrbo. O materialni pomoči drugim državam ter o zagotavljanju materialne pomoči mednarodnim organizacijam odloča vlada na predlog poveljnika Civilne zaščite Republike Slovenije ali Ministrstva za zunanje zadeve.

Pomoč v materialnih sredstvih je načeloma brezplačna. Ob uporabi državnih blagovnih rezerv ali namenskih zalog vlada odloči o vrsti, namenu in načinu uporabe ter roku in načinu njihove nadomestitve.

14. MEDNARODNO SODELOVANJE IN POMOČ

Stalna in neposredna nevarnost naravnih in drugih nesreč zahteva dejavno sodelovanje s sosednjimi državami ter aktivno delovanje v mednarodnih organizacijah. Zato Republika Slovenija na podlagi mednarodnih pogodb ter v skladu z nacionalnimi interesi in načeli enakopravnosti ter solidarnosti razvija mednarodno sodelovanje na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Še posebej to velja za sodelovanje s sosednjimi državami ter državami v regiji, ki jih povezujejo skupne nevarnosti naravnih in drugih nesreč.

V skladu z zunanje-političnimi in varnostnimi prednostmi ter cilji si država prizadeva tudi za čimprejšnje polnopravno članstvo v Evropski uniji in NATO. S tem namenom se zagotavlja povezljivost sil za zaščito, reševanje in pomoč ter organiziranost zmogljivosti za zaščito, reševanje in pomoč za sodelovanje v okviru NATO in Evropske unije. Pri tem se ohranja vse organizacijske in druge značilnosti sistema zaščite, reševanja in pomoči pogojene z geografskimi, poselitvenimi, zgodovinskimi in drugimi razmerami, ki so se potrdile v dosedanji praksi. V okviru Evropske unije bomo še posebej okrepili svoja prizadevanja in dejavnosti za obvladovanje industrijskih in jedrskih nesreč ter drugih tveganj povezanih z gospodarskimi dejavnostmi.

Odnosi s sosednjimi državami na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami so ključnega pomena. Sprejete dvostranske mednarodne pogodbe o medsebojnem sodelovanju pri varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami določajo, da je težišče dvostranskega sodelovanja pri medsebojnem obveščanju o nevarnostih in nesrečah, načrtovanju in izvajanju skupnih zaščitnih ukrepov ob nesrečah na obmejnih območjih, medsebojni pomoči ob nesrečah, izvajanju skupnih raziskovalnih, preventivnih in drugih programov.

Republika Slovenija je, glede na svoje možnosti, pripravljena sodelovati v mednarodnih reševalnih in humanitarnih akcijah in prizadetim skupnostim nuditi humanitarno pa tudi tehnično in drugo pomoč pri varstvu pred nesrečami.

Izmenjava podatkov in informacij o varnostnih tveganjih in nesrečah praviloma poteka preko državnega centra za obveščanje. Za pomoč v silah in sredstvih ob velikih naravnih in drugih nesrečah, lahko sosednje države ter mednarodne organizacije zaprosi vlada ali poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije, če z meddržavnimi pogodbami ni drugače dogovorjeno. Rdeči križ Slovenije in druge humanitarne ter nevladne organizacije so pri urejanju mednarodne humanitarne pomoči samostojne. Vlada odloča tudi o pomoči drugim državam ob naravnih in drugih nesrečah ter o sodelovanju slovenskih sil za zaščito, reševanje in pomoč v mednarodnih humanitarnih in reševalnih operacijah.

15. FINANCIRANJE NALOG ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

Naloge zaščite, reševanja in pomoči se financirajo iz državnega proračuna, proračunov lokalnih skupnosti, požarne takse, zavarovalnin, donacij in drugih prostovoljnih prispevkov, mednarodne pomoči in iz drugih virov. V državnem proračunu in proračunih lokalnih skupnosti se, poleg sredstev za izvajanje priprav na nesreče ter drugih nalog iz redne dejavnosti države in lokalnih skupnosti, zagotavljajo tudi sredstva za operativno izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči ob nesrečah.

Država in lokalne skupnosti zagotavljajo ob nesrečah sredstva za kritje stroškov neodložljivih nalog zaščite, reševanja in pomoči (tudi nalog za zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje) praviloma v okviru proračunske rezerve. Država in lokalne skupnosti zagotavljajo v okviru proračunske rezerve tudi sredstva za pomoč pri odpravljanju posledic naravnih in drugih velikih nesreč.

Pomoč fizičnim in pravnim osebam na območju države je praviloma brezplačna, razen v primerih, ko je bila ogroženost ali nesreča povzročena namenoma ali iz velike malomarnosti. V tem primeru mora povzročitelj pokriti vse stroške intervencije, sanacije in vzpostavitve v prejšnje stanje ter stroške odškodnin.

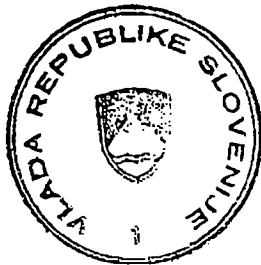
16. ZAKLJUČEK

Doktrino bo vlada spreminjala in po potrebi dopolnjevala zaradi bistvenih sprememb v ogroženosti države ali sprememb v širšem varnostnem okolju, večjih sprememb politično teritorialne ureditve države ter novih spoznanj znanosti in stroke na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in še posebej izvajanja zaščite, reševanja in pomoči ob nesrečah.

Doktrina je podlaga za pripravo in sprejem normativnih, organizacijskih in drugih rešitev ter področnih doktrin v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Številka: 912-07/2002-1

Ljubljana, dne 30. maja 2002.

Mirko Bandelj
GENERALNI SEKRETAR